HebrewBooks.org © Mozhnaim Publishers. No commercial use allowed.

ריבב"ן

מתני' א' דרכונות. כמו דרכמוני זהב בספר עזרא: **מפני מצוי דדך.** להקל מעליהן. ירושלמי ועשו אותן מרגלית כלומר מכל השקלים יקנו מרגלית ויקלו ממשוא' יותר. ושני שמא מזול המרגלית ומעלה השקל מפסיד אבל דדרכונות אין לחוש שמא יחזו מהן המטבעות היולאין דעיקרים: מתניתא בתקלין חדתין אבל בתקלין עתיקין לא בדא כלומר בתקלין עתיקין מותר לקנות מרגלית ולא חיישינן שמא מזול שאין בהן אלא לחומת העיר ומגדלותיה: **כי העיר שנלחו את שקליהן אם נפרמה הסרומה.** מן הכסף שבנלסה ונתנוהו בקופות דתניא בתוספתא פרק ב' תורמין על המסכון ועל הגבוי ועל העתיד לגבות ומעלה שאותן השקלים ברשות הקודש מיתיהו ונגנבו או נאבדו בשבעון לגזברין שהספיק לקדש ואם תאמר והתנן בשבועות מן הקדשות דרעהו אמר רחמנא ולא הקדש אמרי' בפרק הזהב אמר שמואל הכא בנושא שכר עסקינן ונשבעין ליטול שכרן אי הכי נשבעין לגזברין נשבעין לבני העיר מבעי ליה אמר רבא נשבעין לבני העיר במעמד הגזברין כי היכי דלא ניתפוסינהו שלא הפרישו שקלים אי נמי כי היכי דלא ניקריהו פושעים והא נגנבו או אבדו קתני ושומר שכר חייב בגניבה ואבידה והכא נהי דלא משלמי דשומר שכר פטור לשלם לקהלא דכי יתן אים אל רעהו כתיב ולא הקדש אגרייהו מיהא לפסול אמר רבא נגנבו בלסטים מזוין אבדו שטבעה ספינתו ביס דהוי אונס ושומר שכר פטור באונסין ר' יוחנן אמר הא מני ר' שמעון היא דאמר קדשים שחייבין באחריותן נשבע עליהן בפרק מרובה אמר ר' שמעון קדשים שחייבין באחריותן חייב שאינו חייב באחריותן פטור לענין תשלומי כפל ומדחייב הגזב כפל כממונו דמי. הכי נמי לענין שבועה. התיתם עד שלא נתרמה הסרומה משנתרמה הסרומה קדשים שאין חייב באחריותן הינהו דתנן תורמין על האבוד ועל הגבוי כו' אמר ר' אלעזר שבועה זו תקנת חכמים היא שלא יחזלו בהקדשות פי' שלא יחזלו בשמירתן נשבעין לבני העיר הוא"ל

תקלין חדתין

היך עבידא. היכי דמי: ה"ג **חלקו את הנכסים ולא חלקו את הנכסים פטורים בזה ובזה.** דכיון שחלקו בהבמה וחזרו ונשתתפו ה"ל לענין מעשר בהמה כשותפין ופטורין ממעשר ובנכסים שלא חילקו עדיין שם שתופה הבית עליהן ופטורין מקלבון והא קמ"ל דסד"א דלא נקל כולי האי דכיון דחלקו בבהמה זיל לחומרא וגימא לו אלא לדעתייהו לגמיגלב בנכסים נמי קיימי וליחייבו בקלבון קמ"ל הכי מפרש לה בבכורות (יז ב) חלקו את הנכסים וחזרו ונשתתפו לגבי קלבון הו"ל כשותפין וחייבין ובהבמה דלא חלקו הו"ל עדיין שם שתופה הבית על הבהמות וחייבין בזה ובזה: **הדא דאמרת.** דבשחלקו הנכסים לחוד דחייבין בקלבון שלא היתה הבהמה שוה יותר מהנכסים: **הן הן עיקור נכסיו.** ופי' חלקו הנכסים ולא הבהמות פטורים מקלבון דבתר רובא אזלינן: **ר"ש בעי:** אמתניתין פריך דקתמר לא חלקו פטורים מן הקלבון: **לא שנייא הוא.** כלומר וכי לא שנייא הוא דכיון דלא חלקו אותן שלא מ' שלימה דעדיין קיימת שתופה הבית ולא משיב כהלוגה: **אפילו חלקו ונשתתפו.** דומתניתין מתני שלא מ' שלימה יהיו פטורין מן הקלבון ומשני ר' ביבי הוא שני אחין הוא שני גיסין כלומר כיון שחלקו אף שאח"כ נשתתפו הוו כאחרים לענין חיוב קלבון: **רמ"ש לשקליס.** ר"מ לטעמיה דאמר לעיל כשם ששקלו תורה כך קלבון תורה: **שולחין.** שגבו השקלים במדינה הן וטולין אותן בשכרן: **להולאת דרכים.** להבית השקלים לירושלים וי"מ להולאות דרכים של השלחנים שהיו מחילה במדינה והולכים אח"כ למקדש: הדרן עלך באחד באדר

מתני' מלכרפין שקלים לדרכונות. בני העיר שקבלו שקליהם יכולים להחליפן בדרכונות והוא מטבע של זהב להקל מעליהם משאוי הדרך: **שופרות.** מיצות שפיהן לר למעלה ומרחיב והולך כעין שופר כדי שלא יוכלו ליטול מהם כלום והיו עומדים בעזרה וכל מאן דבעי נתן סלע אם יוכלו ליטול מהן כלום והיו עומדין בעזרה וכל אחד מביא שקלו ונותן בו: **במדינה.** בירושלם ולדברי הרמב"ם בשאר ערי ישראל: **שנלחו את שקליהן.** ביד שליח להוליכם ללשכה: **אם נפרמה הסרומה.** שהיו רגילים לתרום מהקופות לצורך הקרבנות והיו תורמין על הגבוי ועל העתיד לגבות כדי שיהיה חלק בקרבנות אף לאותן שעדיין לא שקלו: **נשבעין.** שלוחים לגזברים דהומיל ותרמה הסרומה על המעות הללו קודם שנאבדו הרי נעשו כאילו היו ברשות הגזברים משעה שנתרמה הסרומה עליהן וכשנגנבו או אבדו ברשות הגזברים נגנבו או אבדו הלכך נשבעים השלוחים לגזברים ופטורים ואע"ג דאין נשבעין על הקדקשות בגמ' מתרץ לה: **ואם נאו.** שבשעה שאבדו עדיין לא נתרמה הסרומה ברשות הבעלים אבדו הלכך נשבעין לאנשי העיר: **גמ' ופריך ויעשו אותן מרגליות.** כלומר יקנו מרגליות בעד השקלים ולא יצטרכו להולאת הדרכים: **ומשני שמא יזיזו המרגליות.** ויפסיד הקהלא: **כהפי דתניגן ממן.** בכורות פ"ח: **וכולן נפדין וכו'.** כלו' וכל הנפדין כגון בכור אדם והקדשות נפדין בכסף ונשוה כסף חוץ מן השקלים שהבא לשקול מחצית השקל צריך שיתן אותו הכסף נקי מטבע מצוייר ולא שוה כסף ותני ושייר דאף מעשר שני והרלאין אינן אלא בכסף ולא שוה כסף: **ואין פודין.** מעשר שני בכלים: **מתניתא.** דתנן שהיו שופרות במדינה דוקא לתקלין חדתין לשקלים של שנה הבאה אבל לשקלים הישנים מי שלא שקל אשתקד לא היה שופרות במדינה אלא צריך להביאן למקדש: **ומני כן.** ותניא נמי הכי: **עתיקין במקדש.** כדתנן לקמן פ"ו וגירסת הרמב"ם נראה ותני כן עתיקין במקדש ועתיקין במדינה ולשון קושיא היא וכי תנן הכי: **מתניתין.** דתנן נגנבו או שאבדו בשבעון ופטורין מלשלם דוקא בשומר חנם תני: **אבל בשומר שכר.** אינו בדין זה אלא משלם בגניבה ואבידה ואינו נשבע: **ליסטים מזויין.** גנב מזוין דאונס הוא ולשמירה זו לא קבלו עליהם: **כרם במ"ד וכו'.** אבל למ"ד אין תורמין על הגבוי אפי' נתרמה הסרומה נשבעין לבני העיר והן שוקלין אחרים תחתיהם: **דר"ש היא.** הא דתנן דהשומרים נשבעין אמיא כר"ש: **דאר"ש.** במסכת שבועות קדשים שהמפקיד חייב באחריותן כדידיה דמיין ה"ל כיון דחייבין בני העיר לשקול אחתיהן לאו

ופעמים שהם פטורים מזה ומזה היך עבידא (חלקו את הנכסים ואח"כ חלקו את הבהמה חייבין בזה ובזה חלקו את הבהמה ואח"כ חלקו את הנכסים פטורין מזה ומזה) [א]חלקו[ו] [א]הנכסים ולא חלקו הבהמה חייבין בזה ובזה חלקו הבהמה ולא חלקו את הנכסים פטורים מזה ומזה א"ר מנא הדא דאת אמר בשלא היתה הבהמה רוב אבל אם היתה הבהמה רוב הן הן עיקר נכסים ר' אבין אמר ר' שמי בעי מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה את פוטרו מן הקלבון א"ל לא שניא היא שהוא נותן סלע א' שלימה מעתה אפילו חלקו [ב]וחזרו ונשתתפו חייבין במעשר בהמה ופטורים מן הקלבון ותנינן חייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה: ר' בא בשם אבא בר רב הונא היא שני אחים שירשו את אביהן היא שני גיסין שירשו את חמיהן [ב]לאיכן[ן] היו הקלבנות נופלין ר"מ אומר לשקלים רבי לעזר אומר לנדבה ר"ש שזורי אומר [ל] (א)ריקוע זהב וצפוי לבית קודש הקדשים בן עזאי אומר שולחנין היו נוטלין אותן בשכרן ויש אומרים להוצאת דרכים:

הדרן עלך פרק באחד באדר

הלכה א מתני' [ג]מצרפין[ן] שקלים לדרכונות מפני משוי הדרך כשם שהיו

שופרות במקדש [ד]כך היו שופרות במדינה בני[ד] העיר [ה]ששלחו את שקליהן ונגנבו או שאבדו אם נתרמה התרומה נשבעין לגזברין ואם לאו נשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין תחתיהן נמצאו או שהחזירום הגנבים אלו ואלו שקלים ואין עולין להן לשנה הבאה: **גמ'** ויעשו אותן מרגליות שמא תזיל המרגליות ונמצא ההקדש מפסיד בההיא דתנינן תמן וכולן[ה] [ו]נפדין בכסף ובשוה כסף חוץ [ז]משקלים [ג]ואין פודין בכלים [ח]וא"ר שמואל בר רב יצחק שמא יזילו הכלים ונמצא ההקדש מפסיד אוף הכא נמי שמא תזיל המרגליות ונמצא ההקדש מפסיד מתניתא בתקלין חדתין אבל בתקלין עתיקין לא בדא ותני כן [ט]עתיקין במקדש ואין עתיקין במדינה מתני' בש"ח אבל בשומר שכר לא בדא א"ר אבא [ט]ואפילו תימר בש"ש נגנבו[ו] בלסטים מזויין אבדו [ב]כמי שטבעה ספינתו בים [ג]א"ר יוסטי ב"ר סימון אתיא כמ"ד תורמין[ח] [ט]על הגבוי ועל העתיד לגבות [ד]ברם כמ"ד אין תורמין לא על הגיבוי (ולא על הממושכן) ועל העתיד לגבות לא בדא: [ד][ח]בני העיר ששלחו את שקליהם כו': א"ר אלעזר דר"ש היא דר"ש אומר קדשים שהוא חייב באחריותן בנכסיו הן א"ר יוחנן ד"ה היא משום שבועת הקנה. ע"ד דרבי יוחנן ניחא נשבעים לגזברים ואם לאו נשבעים לבני העיר ובני העיר שוקלים אחרים תחתיהן

מן הקלבון: **לא שניא הוא.** כלומר וכי לא שניא הוא דכיון דלא חלקו אותן סלע מ' שלימה דעדיין קיימת תשתופה הבית ולא משיב כהלוגה: **אפילו חלקו ונשתתפו.** דומתני' מתני סלע מ' שלימה יהיו פטורין מן הקלבון ומשני ר' ביבי הוא שני אחין הוא שני גיסין כלומר כיון שחלקו אף שאח"כ נשתתפו הוו כאחרים לענין חיוב קלבון: **רמ"ש לשקליס.** ר"מ לטעמיה דאמר לעיל כשם ששקלו תורה כך קלבון תורה: **שולחין.** שגבו השקלים במדינה הן וטולין אותן בשכרן: **להולאת דרכים.** להבית השקלים לירושלים וי"מ להולאות דרכים של השלחנים שהיו מחילה במדינה והולכים אח"כ למקדש: הדרן עלך באחד באדר

מתני' מלכרפין שקלים לדרכונות. בני העיר שקבלו שקליהם יכולים להחליפן בדרכונות והוא מטבע של זהב להקל מעליהם משאוי הדרך: **שופרות.** מיצות שפיהן לר למעלה ומרחיב והולך כעין שופר כדי שלא יוכלו ליטול מהם כלום והיו עומדים בעזרה וכל אחד מביא שקלו ונותן בו: **במקדש.** מקדש ממש ומדינה היינו בכל העיירות דבירושלים לא היו לריכין להשופרות היו קבין להוליך למקדש: **ששלחו את שקליהן.** ביד שליח להוליכם ללשכה: **אם נתרמה הסרומה.** מן הקופות שהיו תורמין לצורך הקרבנות על הגבוי ועל העתיד לגבות כדי שיהיה חלק הקרבנות אף לאותן שעדיין לא שקלו: **נשבעין הגזברין.** דהומיל ותרמה הסרומה על המעות הללו קודם שנאבדו הרי נעשו כאילו היו ברשות הגזברים משעה שנתרמה הסרומה עליהן וכשנגנבו או אבדו ברשות הגזברים נגנבו או אבדו הלכך נשבעים הגזברים אף לאותן שעדיין לא שקלו: **ואם לאו.** שבשעה שאבדו עדיין לא נתרמה הסרומה ברשות הבעלים אבדו הלכך נשבעין לאנשי העיר: **גמ' ופריך ויעשו אותן מרגליות.** כלומר יקנו מרגליות בעד השקלים ולא יצטרכו להולאת הדרכים: **ומשני שמא יזיזו המרגליות.** ויפסיד ההקדש: **כהפי דתניגן ממן.** בכורות פ"ח: **וכולן נפדין וכו'.** כלו' וכל הנפדין כגון בכור אדם והקדשות נפדין בכסף ונשוה כסף חוץ מן השקלים שהבא לשקול מחצית השקל צריך שיתן אותו הכסף נקי מטבע מצוייר ולא שוה כסף ותני ושייר דאף מעשר שני והרלאין אינן אלא בכסף ולא שוה כסף: **ואין פודין.** מעשר שני בכלים: **מתניתא.** דתנן שהיו שופרות במדינה דוקא לתקלין חדתין לשקלים של שנה הבאה אבל לשקלים הישנים מי שלא שקל אשתקד לא היה שופרות במדינה אלא צריך להביאן למקדש: **ומני כן.** ותניא נמי הכי: **עתיקין במקדש.** כדתנן לקמן פ"ו וגירסת הרמב"ם נראה ותני כן עתיקין במקדש ועתיקין במדינה ולשון קושיא היא וכי תנן הכי: **מתניתין.** דתנן נגנבו או שאבדו בשבעון ופטורין מלשלם דוקא בשומר חנם תני: **אבל בשומר שכר.** אינו בדין זה אלא משלם בגניבה ואבידה ואינו נשבע: **ליסטים מזויין.** גנב מזויין דאונס הוא ולשמירה זו לא קבלו עליהם: **ברם במ"ד וכו'.** אבל למ"ד אין תורמין על הגבוי אפי' נתרמה הסרומה נשבעין לבני העיר והן שוקלין אחרים תחתיהם: **דר"ש היא.** הא דתנן דהשומרים נשבעין אמיא כר"ש: **דאר"ש.** במסכת שבועות קדשים שהמפקיד חייב באחריותן כדידיה דמיין ה"ל כיון דחייבין בני העיר לשקול אחתיהן לאו

בקלבון ובמעשר בהמה: **היך עבידא.** כמו היכי דמי: ה"ג חלקו את הנכסים ולא חלקו את הבהמה ולא חלקו את הנכסים פטורין בזה ובזה. וכ"ה בבכורות פ"ט. וכסי פירושו חלקו את הנכסים וחזרו ונשתתפו ובני בהמה הוו כתפסיר הבית: **הן הן עיקר נכסיו.** ופע"פ שחלקו את הנכסים ולא חלקו את הבהמה פטורין מקלבון: **רבי אמי.** פריך וכי מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה הוא"ל ולא חלקו נאמר שיהיו פטורין מן הקלבון פע"פ שלא נתנו שקליהן מן ירושת אביהן ופע"פ שהבהמות הן עיקר הנכסים אין לפטרן. כך למדתי ממגדל עוז בשם הר"מ מקוצי ולא כהרא"ש ודבריו תמוהין: **לא שנייא היא.** שאני הכא שהוא נותן סלע שלימה מאותן המעות שהיו מגיעין על חלקו הלכך הרי הוא כאילו לא חילקו: **ופריך מעפה.** לדבריך שעיקר הטעם שפטורים לפי שהוא נותן הסלע השלימה ממה שהוא מגיע על חלקו אפילו חלקו וחזרו ונשתתפו יהיו פטורין ותנן לא תנן הכי: **היא שני אחין וכו'.** כלומר אין חילוק כל שבא מכח ירושה הרי הוא כתפיסת הבית פע"ג שאינן בירושה דאורייתא ולא שקל המותן בשבילם ויש פירושים אחרים בשמועה זו חו חו סי"ל לפוס פשטא דשמעתתא: **שולחין.** שגבו השקלים במדינה כמ"ש הרמב"ם הן נטלו אותן בשכרן: **להולאת דרכים.** להבית השקלים לירושלים

פרק ראשון

הלכה א מתני' מלרפין שקלים לדרכונות.

בני העיר שקבלו שקליהם יכולין להחליפן מדרכונות והוא מטבע של זהב להקל מעליהם משאוי הדרך: **שופרות.** מיצות שפיהן לר למעלה ומרחיב והולך כעין שופר כדי שלא יוכלו ליטול מהם כלום והיו עומדין בעזרה וכל אחד מביא שקלו ונותן בו: **במדינה.** בירושלם ולדברי הרמב"ם בשאר ערי ישראל: **ששלחו את שקליהן.** ביד שליח להוליכם ללשכה: **אם נתרמה הסרומה.** שהיו רגילים לתרום מהקופות לצורך הקרבנות והיו תורמין על הגבוי ועל העתיד לגבות כדי שיהיה חלק בקרבנות אף לאותן שעדיין לא שקלו: **נשבעין.** שלוחים לגזברים דהומיל ותרמה הסרומה על המעות הללו קודם שנאבדו הרי נעשו כאילו היו ברשות הגזברים משעה שנתרמה הסרומה עליהן וכשנגנבו או אבדו ברשות הגזברים נגנבו או אבדו הלכך נשבעים השלוחים לגזברים ופטורים ואע"ג דאין נשבעין על הקדקשות בגמ' מתרץ לה: **ואם לאו.** שבשעה שאבדו עדיין לא נתרמה הסרומה ברשות הבעלים אבדו הלכך נשבעין לאנשי העיר: **גמ' ופריך ויעשו אותן מרגליות.** כלומר יקנו מרגליות בעד השקלים ולא יצטרכו להולאת הדרכים: **ומשני שמא יזיזו המרגליות.** ויפסיד ההקדש: **כהפי דתניגן ממן.** בכורות פ"ח: **וכולן נפדין וכו'.** כלו' וכל הנפדין כגון בכור אדם והקדשות נפדין בכסף ונשוה כסף חוץ מן השקלים שהבא לשקול מחצית השקל צריך שיתן אותו הכסף נקי מטבע מצוייר ולא שוה כסף ותני ושייר דאף מעשר שני והרלאין אינן אלא בכסף ולא שוה כסף: **ואין פודין.** מעשר שני בכלים: **מתניתא.** דתנן שהיו שופרות במדינה דוקא לתקלין חדתין לשקלים של שנה הבאה אבל לשקלים הישנים מי שלא שקל אשתקד לא היה שופרות במדינה אלא צריך להביאן למקדש: **ומני כן.** ותניא נמי הכי: **עתיקין במקדש.** כדתנן לקמן פ"ו וגירסת הרמב"ם נראה ותני כן עתיקין במקדש ועתיקין במדינה ולשון קושיא היא וכי תנן הכי: **מתניתין.** דתנן נגנבו או שאבדו בשבעון ופטורין מלשלם דוקא בשומר חנם תני: **אבל בשומר שכר.** אינו בדין זה אלא משלם בגניבה ואבידה ואינו נשבע: **ליסטים מזויין.** גנב מזויין דאונס הוא ולשמירה זו לא קבלו עליהם: **ברם במ"ד וכו'.** אבל למ"ד אין תורמין על הגבוי אפי' נתרמה הסרומה נשבעין לבני העיר והן שוקלין אחרים תחתיהם: **דר"ש היא.** הא דתנן דהשומרים נשבעין אמיא כר"ש: **דאר"ש.** במסכת שבועות קדשים שהמפקיד חייב באחריותן כדידיה דמיין ה"ל כיון דחייבין בני העיר לשקול אחתיהן לאו

ג) בכורות נו ב, **ד)** תוספתא פרק ג' ועי' מנחות קח ב, **ה)** בכורות נא ב, **ו)** ב"מ מד:"ז ב יומא דפ"ה ב, **ז)** בכורות מט ב, **ח)** תמה, ז) עי' ב"מ נח ב, **ט)** מתוכות קח ב,

עין משפט נר מצוה

לח **א** מיי' פ"ו מהל' בכורות הלכה יא ופרק ג משקלים הלכה ה והשגות:

לט **ב** מיי' פרק ג משקלים הל"ז והשגות:

א **ג** מיי' שם פ"ב הלכה ד:

ב **ד** מיי' שם הל"ח:

ג **ה** מיי' שם פ"ג הלכה ח ט:

ד **ו** מיי' פרק יא מבכורים הלכה ו טוש"ע יו"ד סי' שם:

ה **ז** מיי' פרק ג משקלים הל"ח:

ו **ח** מיי' שם פרק ב הל"ח (בהיפוך):

ז **ט** מיי' שם פרק ג הלכה ט:

ח **י** מיי' שם פ"ב הלכה ט:

נוסחת הבבלי

(א) ריקועי פחים ציפוי כו': **(ב)** כמי שטבעה ספינתו כו': **(ג)** ת"ר איספניי בן סימון: **(ד)** כרם אית מתן דאמר אין כו':

הגהות הב"ח

(ה) בני העיר ששלחו את שקליהן:

הגהות הגר"א

[א] חלקו הנכסים וכו'. כל"ל ושיין בק"ע: **[ב]** ל"ל אחי' חלקו ונשתתפו פטורים מן הקלבון והשאר נמחק. וה"פ אחילו חלקו ונשתתפו דעתנן נמי סלע מ' שלימה יהי' פטורין מן הקלבון ומשני ר' ביבי וכו': **[ג]** ואין פודין בכלים ל"ג: **[ד]** בני העיר וכו' ל"ג לה:

גליון הש"ס

[א] עי' בריטב"א שבועות דף י' ע"ב וכרא"ש שם:

ופעמים שהם פטורים מזה ומזה היך עבידא (חלקו את הנכסים ואח"כ חלקו את הבהמה חייבין בזה ובזה חלקו את הבהמה ואח"כ חלקו את הנכסים פטורין מזה ומזה) [א]חלקו[ו] [א]הנכסים ולא חלקו הבהמה חייבין בזה ובזה חלקו הבהמה ולא חלקו את הנכסים פטורים מזה ומזה א"ר מנא הדא דאת אמר בשלא היתה הבהמה רוב אבל אם היתה הבהמה רוב הן הן עיקר נכסים ר' אבין אמר ר' שמי בעי מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה את פוטרו מן הקלבון א"ל לא שניא היא שהוא נותן סלע א' שלימה מעתה אפילו חלקו [ב]וחזרו ונשתתפו חייבין במעשר בהמה ופטורים מן הקלבון ותנינן חייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה: ר' בא בשם אבא בר רב הונא היא שני אחים שירשו את אביהן היא שני גיסין שירשו את חמיהן [ב]לאיכן[ן] היו הקלבנות נופלין ר"מ אומר לשקלים רבי לעזר אומר לנדבה ר"ש שזורי אומר [ל] (א)ריקוע זהב וצפוי לבית קודש הקדשים בן עזאי אומר שולחנין היו נוטלין אותן בשכרן ויש אומרים להוצאת דרכים:

הדרן עלך פרק באחד באדר

הלכה א מתני' [ג]מצרפין[ן] שקלים לדרכונות מפני משוי הדרך כשם שהיו

שופרות במקדש [ד]כך היו שופרות במדינה בני[ד] העיר [ה]ששלחו את שקליהן ונגנבו או שאבדו אם נתרמה התרומה נשבעין לגזברין ואם לאו נשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין תחתיהן נמצאו או שהחזירום הגנבים אלו ואלו שקלים ואין עולין להן לשנה הבאה: **גמ'** ויעשו אותן מרגליות שמא תזיל המרגליות ונמצא ההקדש מפסיד בההיא דתנינן תמן וכולן[ה] [ו]נפדין בכסף ובשוה כסף חוץ [ז]משקלים [ג]ואין פודין בכלים [ח]וא"ר שמואל בר רב יצחק שמא יזילו הכלים ונמצא ההקדש מפסיד אוף הכא נמי שמא תזיל המרגליות ונמצא ההקדש מפסיד מתניתא בתקלין חדתין אבל בתקלין עתיקין לא בדא ותני כן [ט]עתיקין במקדש ואין עתיקין במדינה מתני' בש"ח אבל בשומר שכר לא בדא א"ר אבא [ט]ואפילו תימר בש"ש נגנבו[ו] בלסטים מזויין אבדו [ב]כמי שטבעה ספינתו בים [ג]א"ר יוסטי ב"ר סימון אתיא כמ"ד תורמין[ח] [ט]על הגבוי ועל העתיד לגבות [ד]ברם כמ"ד אין תורמין לא על הגיבוי (ולא על הממושכן) ועל העתיד לגבות לא בדא: [ד][ח]בני העיר ששלחו את שקליהם כו': א"ר אלעזר דר"ש היא דר"ש אומר קדשים שהוא חייב באחריותן בנכסיו הן א"ר יוחנן ד"ה היא משום שבועת הקנה. ע"ד דרבי יוחנן ניחא נשבעים לגזברים ואם לאו נשבעים לבני העיר ובני העיר שוקלים אחרים תחתיהן

בהקדשות ניהו אבל נתכסים אין כאן שבועה דאין נשבעין על הקדשות: **משום שבועת הקנה.** מדאורייתא פטור לגמרי ורבנן הוא דתקנון לה שלא יזלזלו בשמירת ההקדשות: **כ"ג** ע"ד דר"י ניחא נשבעין לגזברין ואם לאו נשבעין לבני העיר שוקלין אחרים תחתיהן הדא היא דר"ש שלא נשבעין לגזברין

משנת אליהו

הלכה **א** **כשם שהיו שופרות במקדש כו'.** עיין מ"ש בפי' כאן הוא לשון מרן הגאון שהיה שיטתו כן בזה בטולא ש"ם דלא כהמפרשים והבדר מוכרע ממקומו ועי' תוי"ט פ"ק מתני' ג' ד"ה במדינה: **כהפיי דתניגן ממן כו'.** וא"ג ואין פודין בכלים דלא מיבדר שם והכל בכלל שוה כסף לאיזך אחריני ודאי נפדין בכסם חוץ משקלים וגרס שמא יזילו היינו השוה כסף וה"ל שמא תזיל המרגליות כו': **ומני כן עתיקין כו'.** הרמב"ם רפ"ב דשקלים מיתיהו מתם דגם במדינה היו שמים וע"כ גי' אחרת היה לו בירושלמי ועי' תוס' יו"ט: **מתני' בשומר חנם כו'.** דברי הרמב"ם בפירושו נלן ובמיתיהו פ"ג דשקלים חיים מוכנים כלל. שמיר בבא שאימה שם הלכה ח' דינא דבני העיר שנלתו ע"י שומר חנם נשבעו להם לעולם וכן משלמין לעולם אף שם נתרמה הסרומה קודם שנאבדו דאינו מתלק שם שם הנלכה ט' שידר כל אלוקה דשומר שכר ומתלק בין נתרמה קודם לאחר כך. ובכר תמה מרן בכ"מ ובתב דמסברתו למד זאת. ואין זה דרכו של הרמב"ם לסמוס בחיבורו מסברתו אם אינו סוגיא בגמ'. ובכ"ע הנית בגע"ג וגראה לענ"ד בזה לפרש אליבי' דהרמב"ם כל סוגיא זו דירושלמי' ודבבלי שהי' לו שיטה אחרת ואלו ב' הסלוגות ממש ב' הסוגיות. בבא דאשונה סוגיין דירושל'. בבא שיה סוגיא דבבלי ולא פליגי אהדדי ולכן פסק כתרוייהו דלרבו בכ"מ. דבסוגיין דמתמא דתלמודא מוקי בשומר חנם כדאתמר מתני' בש"ח דבש"ם לריך לאוקמי בלסטים מזויין ופטור דמתני' ניחא להו ור' אבא הוא דמגא גוונא לאוקמי גם בש"ם אפילו מיתא כו' ואכתי לא פליג אדעתייהו לפרושי דומיי דומי דלין נשבעין על הקדקשות. אר"ש דר"ש הוא דרש"ל קדשים שחייב באחריותן כנכסיו הן. ור"ל דאיירי בש"ח ואפמתא דסוגיא דגמ' קאי ולא מקאי ממתני' דש"מ דלין נשבעין להקדש מוקים לה כר"ש. והכא חייב באחריותן אף בכה"ג דנתרמה קודם שנאבדו דבה"ע פשוו במסיתים בש"מ ולכן עכ"פ נשבעין וכן משלמין גם כן אף בנתרמה קודם שנאבדו וכמ"ש הרמב"ם בפירושו לשה'. ומתני' לא חילק אלא בין נשבעין לגזברין או לבני העיר ונפקא מינה כדמפקיב לקמן בסוגיא אבל משלמין בין כך ובין כך וזה ניחא דסבדא מרן בכ"מ דמ"ש ושוקלין אחרים בבר קאי גם אריש ואסמתא דסוגיא דגמ' קאי ולא מקאי ממתני' דש"מ דלין נשבעין על הקדקשות מוקים לה